

Datum : 3 maart 2026

Portefeuillehouder : Janine van Hulsteijn

Zaaknummer : 904329

Status : Openbaar

Gemeenteraad : N.v.t.

Onderwerp : Beleidsregels Participatiewet in balans gemeente Gennep

SAMENVATTING

Per 1 januari 2026 is de Participatiewet in Balans – fase 1 in werking getreden. Deze wetswijziging zet de mens centraal en richt zich op vertrouwen, menselijke maat en vereenvoudiging. Met de vaststelling van deze beleidsregels wordt richting gegeven aan de uitvoering van de wijzigingen en de lokale beleidsvrijheid die voortvloeien uit de eerste fase van de implementatie van de Participatiewet.

VOORSTEL

Het college besluit:

De beleidsregels Participatiewet in balans gemeente Gennep 2026 vast te stellen.

BESLUIT

Datum : 3 maart 2026

Het college besluit

De beleidsregels Participatiewet in balans gemeente Gennep 2026 vast te stellen.

AANLEIDING

Op 1 januari 2026 is de Participatiewet in balans in werking getreden: een ingrijpende wijziging van de Participatiewet op 23 verschillende onderdelen. Niet de regels, maar de mens centraal. Menselijke maat, vertrouwen en vereenvoudiging. Met deze wetwijziging worden concrete stappen gezet om de door uitkeringsgerechtigden én professionals ervaren hardheden in de Participatiewet weg te nemen.

De wetwijziging treedt in drie fases in werking. Fase 1 bevat een negental wijzigingen die op 1 januari 2026 in werking zijn treden. De fases 2 en 3 volgen op een later moment.

Voor een viertal wijzigingen uit fase 1 geldt dat het college ruimte krijgt om eigen afwegingen te maken en beleid te voeren. Daarmee ontstaat meer beleids- en uitvoeringsruimte voor het college en kan de gemeente zo uitdrukking geven aan de menselijke maat. Het gaat om:

1. het vrijlaten van giften in individuele gevallen;
2. het behandelen van bijstandsaanvragen van jongeren vóór afloop van de zoektermijn;
3. het toepassen van de vereenvoudigde aanvraagprocedure; en
4. het verlenen van bijstand met terugwerkende kracht.

Het college kan beleidsregels vaststellen waarin deze vastlegt op welke wijze invulling wordt gegeven aan deze beleids- en uitvoeringsruimte. Daarmee wordt de rechtszekerheid gediend en wordt de voorspelbaarheid van besluitvorming op deze thema's voor de inwoner bevorderd.

BESTUURLIJKE EN JURIDISCHE KADERS

- Artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
- Artikelen 31, tweede lid, onderdeel s, 41, elfde lid, 43a, eerste lid, en 44, vijfde lid, van de Participatiewet;
- Artikelen 15a, eerste lid, en 16a, vierde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers.

ADVIES

De ambtelijke organisatie stelt aan het college van burgemeester en wethouders voor: de beleidsregels Participatiewet in balans gemeente Gennep 2026 vast te stellen.

NADERE ONDERBOUWING / ARGUMENTEN

1.1 De beleidsregels vergroten de uitvoerbaarheid en werkbaarheid

Door lokaal beleid vast te stellen, wordt de ambtelijke ruimte vergroot om keuzes goed onderbouwd en efficiënt uit te voeren. Het voorkomt onnodige administratieve handelingen en helpt medewerkers om sneller en zorgvuldiger besluiten te nemen.



1.2 De beleidsregels sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen en voorkomt toekomstige aanpassing

De Participatiewet in Balans wordt in drie fasen ingevoerd. Door nu beleidsregels op te stellen, wordt voorkomen dat er losse beleidsdocumenten ontstaan of dat later opnieuw moet worden besloten over onderdelen die samenhangen. Het versterkt de beleidsconsistentie en maakt toekomstige aanpassingen overzichtelijk.

1.3 De beleidsregels ondersteunen een uitvoering in lijn met menselijke maat en vertrouwen

De wijzigingen in de Participatiewet in Balans zijn juist bedoeld om hardheden weg te nemen en ruimte te bieden voor maatwerk. Met de beleidsregels kan het college concreet aangeven hoe deze waarden worden vertaald naar de praktijk. Door ruimte te creëren voor bijvoorbeeld het vrijlaten van giften en het sneller kunnen behandelen van jonger-aanvragen, wordt daadwerkelijk invulling gegeven aan de koers van een mensgerichte uitvoering.

1.4 De beleidsregels voorkomen uitvoeringsverschillen en bevordert consistent handelen

De vier onderdelen waar beleidsvrijheid geldt (giften, jongerenaanvragen, vereenvoudigde aanvraag, terugwerkende kracht) kunnen zonder richtlijnen leiden tot interpretatieverschillen tussen medewerkers. De beleidsregels voorzien in duidelijke kaders en voorwaarden, waarmee een gelijkwaardige behandeling van vergelijkbare situaties wordt gegarandeerd.

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

N.v.t.

WAT BETEKENT DIT VOORSTEL VOOR DE INWONERS?

Inwoners die een uitkering ontvangen of aanvragen, merken dat de regels eenvoudiger en duidelijker zijn geworden. Zij krijgen meer persoonlijke aandacht en begeleiding.

Dit doen we omdat we willen dat iedereen zich eerlijk en menselijk behandeld voelt. De nieuwe regels zorgen ervoor dat we beter kunnen inspelen op de situatie van de inwoner.

Hierdoor krijgen inwoners sneller duidelijkheid en hulp die past bij hun situatie. Dit maakt het makkelijker om mee te doen in de samenleving.

EXTERN ADVIES, INSPRAAK EN DRAAGVLAK

De beleidsregels zijn afgeleid van de Model Verzamelbeleidsregel, die tot stand is gekomen in nauwe samenwerking tussen Divosa, het programma Participatiewet in Balans van de VNG en Team Recht van de VNG. Wij zijn de deelnemers aan de expertgroep Handelingskaders erkentelijk voor hun waardevolle bijdragen en inzichten.

COMMUNICATIE EN BEKENDMAKING

Na besluitvorming door het college worden de beleidsregels bekendgemaakt in het digitale gemeentebblad.



JURIDISCHE ASPECTEN

De beleidsregels treden in werking na publicatie in het digitale gemeentebblad.

FINANCIËN

Het vaststellen van de beleidsregels heeft geen directe financiële gevolgen.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Niet van toepassing. De uitvoering blijft ongewijzigd.

UITVOERING / VERVOLG

De beleidsregels treden met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2026.

BIJLAGEN

Collegebesluit beleidsregels Participatiewet in balans gemeente Gennepe 2026